

Děti to na silnicích zkrátka vidí jinak...

Děti vnímají silniční provoz jinak. A právě to nejednou bývá kamenem úrazu. Spatří-li řidič v blízkosti vozovky dítě, posuzuje a vyhodnocuje možný vývoj situace ze svého úhlu pohledu. Dospělý analyzuje více faktorů najednou, je schopen myslet v abstraktních pojmech. Dovede řešit modelové situace, které ještě v konkrétní podobě nezažil. To ovšem děti nedovedou.

Jak to vidí děti

Předškolní děti a mladší žáci procházejí dopravní výchovou, při ní si osvojují potřebné základní znalosti a dovednosti. Děti ovšem [řeší dopravní situace jinak](#) než dospělí. Dítě například ví, že zebra je bezpečné místo k přecházení. Na rozdíl od dospělého, který analyzuje situaci již při přibližování se k přechodu, se rozhoduje až ve chvíli, kdy se zastaví u přechodu. Často považuje věci nepodstatné za klíčové. Více ho zaujme barva auta než jeho rychlost či vzdálenost. Skutečnost může chápat zcela nereálně nebo zkresleně, situaci může považovat za hru, kterou může svým přáním okamžitě změnit. Dítě považuje zebra za bezpečný přechod a vstoupí na ni bez obav, i když se blíží auto velkou rychlostí. Dítě je přesvědčeno, že motorista zastaví. Je to přece zebra... Od 7 let už dítě začíná nebezpečí lépe rozeznávat, ale i tak je schopno zvládnout omezený počet problémů najednou.

Dítě nezná míru pravděpodobnosti rizika, kterému se vystaví. Špatně odhaduje vzdálenost a rychlost až do přibližně 8 let. U rychle jedoucích aut je pak odhad ještě obtížnější a méně přesný než u aut jedoucích pomalu. Až dospívající jsou schopni myslet abstraktně, pracovat s pojmy a situacemi, které dosud nezažili, nebo o nich ještě neuvažovali. Umějí zvážit více faktorů najednou - odhadnout rychlost příjezdícího auta i jeho vzdálenost a svou šanci bezpečně přejít. Při složitějších situacích toho na jednu dětskou hlavičku někdy bývá až moc. Navíc chování dospělých někdy bývá špatnou inspirací. „Špatné příklady dokáží být i jedním z rozhodujících faktorů v úrazovosti dětí. Rodiče i všichni blízcí by si měli uvědomit, jak moc ovlivňují to, jestli dojde k úrazu dítěte,“ říká Veronika Benešová, přední specialistka na úrazovost dětí a mládeže.

Dospělí přeceňují dovednosti dětí

Nejčastější chybou dospělých je přeceňování schopností a dovedností dětí. I sebekvalitněji pojatá dopravní výchova neumožní nacvičit řešení všech situací, které v reálném provozu vznikají. Nejednou je třeba jednat rychle, instinktivně, na základě zažitých zásad. Složitější situace mohou vyvolat u dítěte zmatek a úzkost. Často přistoupí nutnost jednat rychle. Dítě se však bohužel rozhoduje dvakrát pomaleji než dospělý. To vše v souhrnu zhoršuje jeho schopnost vybavit si a správně aplikovat naučené znalosti. Výsledkem může být zkratkovitě jednání, zcela neadekvátní situaci. Navíc se nejednou stane, že dítě spoléhá na magické zaříkávání, zkrřížení prstů nebo na vyšší ochranu před nebezpečím, které cítí. Řešení situace je pak plně v rukou dospělého.

Bezpečnost dětí – komplexní problematika

Bezpečnost dětí v silničním provozu je tématem komplexním. Pozornost je třeba věnovat i úpravě infrastruktury, především v místech zvýšeného výskytu dětí. Nácvik chování v reálném silničním provozu není zastupitelný jen přípravou ve třídě či na dopravním hřišti. Je nutné s dětmi probírat všechny záludnosti a rizikové situace, se kterými se děti mohou setkat v okolí své školy či bydliště. Malé děti jsou špatně viditelné. Zvláště tam, kde je hustý provoz, či mnoho parkujících automobilů, nemusí řidič malé dítě zpozorovat včas. Pestré oblečení dětí tak sehrává svou nezastupitelnou roli.

U malých školáků je dohled dospělých nezbytný. Doba, kdy můžeme dítě pustit do provozu bez obav, je různá. Velmi záleží na trase, po které se dítě pohybuje. I malá změna nacvičené trasy mu může způsobit v hlavě zmatek. Za dne, po trase, kterou zná, potřebuje dohled dospělého přibližně do 7 let. Rušné ulice a víceproude komunikace samostatně dobře zvládne do 12 let. Obecně tedy můžeme říci, že dítě do 11 let je s ohledem na dopravní bezpečnost nespolehlivé.

Rodiče – základní studnice inspirace pro děti

Bezpečnost dětí máme v rukou všichni. Tvůrci dopravního prostředí, konstruktéři vozidel, veřejná a státní správa, učitelé... A samozřejmě též rodiče. Děti se učí neustále a vnímají nejen vědomě, ale také podvědomě, což znamená, že dítě si osvojuje chování, aniž by tomu věnovalo pozornost. A nemusí se jednat jen o řízení motorového vozidla. [Rodiče ovlivňují děti](#) i tím, jak se chovají na komunikaci jako cyklisté nebo chodci. „*Chovat se bezpečně a ohleduplně v silničním provozu platí pro všechny jeho účastníky. Dětem to musíme nejen vysvětlit, ale být pro ně i dobrým příkladem,*“ konstatuje ředitel služby dopravní policie plk. Tomáš Lerch.

„Děti na silnicích věrně zrcadlí kvalitu mezilidských vztahů. Najdeme si chvíli k diskusi s našimi nejmenšími, investujeme tak do toho nejcennějšího, co má každá společnost k dispozici – do lidského potenciálu...“ uzavírá Roman Budský z Týmu silniční bezpečnosti.